

TÜRKİYE’DE ÇOCUK CERRAHİSİ BRANŞININ GELİŞMESİ İLE İLGİLİ BİR GÜNCELLEME

S.N. Cenk Büyükkunal, TÇCD ve PEDURO Onursal Üyesi

buyukunalc@gmail.com

Orcid ID : 0000-0001-6747-601X

Ülkemiz tıp tarihi verileri incelendiğinde, çocuk cerrahisinin kısa sayılabilecek bir zaman diliminde önemli gelişmeler gösterdiği izlenmektedir. Bu yazıda, önce kısaca dünyadaki gelişim sürecine yer verilecek, daha sonra ülkemizdeki gelişmeler önemli detayları ile aktarılmaya çalışılacaktır.

Dünyadaki gelişmeler:

Dünya genelinde, modern anlamda çocuk cerrahisi ile ilgili önemli gelişmelerin İngiltere’den başladığını söylememiz gerekecektir. 1852’de faaliyete geçen Londra’nın ünlü *Great Ormond Street Hospital for Sick Children* Hastanesi pek çok tekniğin ve yeniliğin kaynağı olmuştur. İngiltere’de bir çok yenilik ve kurumsallaşmada 20.yy’ın ortalarından itibaren *Sir Denis Browne*’ın büyük bir etkisi olduğunu söyleyebiliriz. İngiltere’de başlayan bu akım Kanada’daki önemli iki kurum, *Toronto* ve *Montreal Çocuk Hastaneleri*, Avustralya’da *Douglas Stephens* ve *Durham Smith*’in oluşturdıkları ekoller, ABD’de *William E. Ladd*, *Robert E. Gross* gibi efsane isimlerin ortaya çıkması, Fransa’da *Louis Ombredanne*, *Denys Pellerin*, Almanya’da *Fritz Rehbein*, *Anton Oberniedermayr*, Güney Afrika’da *Capetown*’dan bir çok ünlü cerrahın hocası *Sid Cywes*, Japonya’da *M Kasai* ve *K Suruga* gibi ünlü bilim insanları ile devamlılık göstermiştir⁽¹⁾.

Çeşitli ülkelerde çocuk cerrahlarının sayısının giderek artması üzerine önemli dernekler ortaya çıkmaya başlamıştır. 1950’li yılların başlangıcında kurulan BAPS (British Association of Paediatric Surgeons), 1954 Londra toplantısından itibaren her yıl kongrelerini düzenli olarak organize etmektedir⁽²⁾. 1970 yılında temelleri atılan APSA (American Pediatric Surgical Association), 1971 yılından itibaren yıllık kongrelerini düzenlemektedir⁽³⁾. Avusturyalı çocuk cerrahı Michael E Höelwarth’ın çabalarıyla 2000’li yılların başlarında, Türkiye’nin de üyesi olduğu Avrupa Çocuk Cerrahisi Birliği

(EUPSA/European Pediatric Surgons’ Association) kurulmuştur. EUPSA, halen dünyanın en çok üyeye sahip çocuk cerrahisi birliği olarak yıllık toplantılarıyla çalışmalarına devam etmektedir⁽⁴⁾. Bu arada dünyadaki tüm çocuk cerrahları, 1974 yılında kurulan WOFAPS (World Federation Associations of Pediatric Surgeons) ile temsil edilmeye başlamıştır⁽⁵⁾.

Halen dünyada çocuk cerrahisi alanında yayınlanmakta olan üç önemli uluslararası dergi bulunmaktadır. Bunlar, yayına başlama tarih sırasıyla *Journal of Pediatric Surgery* (1966), *European Journal of Pediatric Surgery* (1990) ve *Pediatric Surgery International* (1985) dır. Gururla belirtmeliyiz ki son onbeş yıllık süre içinde, Türk Çocuk Cerrahları bu üç dergideki yayın sayıları itibariyle her zaman uluslararası zeminde, ilk üç ülke içinde olma başarısını göstermektedirler.

Türkiye’de çocuk cerrahisinin gelişimi:

-Osmanlı dönemi

Bilimsel verilere ve belgelere dayanarak, çocuk cerrahisi alanındaki ilk önemli kişinin Amasya’lı Şerafeddin Sabuncuoğlu olduğunu belirtmek mümkündür. 15.yy’ın ortalarında üç nüshadan oluşan el yazması cerrahi kitabında Amasya Şifahanesi’nde gerçekleştirdiği çocuk ameliyatlarına açıklamalar ve resimlerle yer vermiştir. Bu üç yazmadan birini Fatih Sultan Mehmed’e takdim ettiği bilinmektedir. Sabuncuoğlu’nun el yazması kitabındaki çocuk ameliyatları ilginç ameliyat resimleri ve teknik detaylar nedeniyle dünyada çocuk cerrahisi alanında bilinen ilk teknik atlas gibi kabul edilebilir. Sabuncuoğlu kitabında sünnet ve sünnet komplikasyonları, anal atrezi, kızlarda labial sineşi, hipospadias, kısa dil frenulumu, kasık fıtıkları, adrenogenital sendrom ve klitorektomi, jinekomasti, fazladan parmak ortopedik girişimler gibi konulara yer vermiştir.

Resim 1. El yazması kitaptan ameliyat resimleri. (Sol) Bir sünnet işlemi. (Sağ) Hidrosefali ameliyatı

Bu arada sünnet sırasında kullandığı kendi tasarımı olan özel bir makas, hipospadias girişimlerinde kullanılan ince bıçaklar, özel dağlama enstrümanları gibi yeniliklere de yer vermiştir.

Hipospadias girişimlerinde lümenli metalik sondaları önceki cerrahlardan farklı olarak ilk kez onun kullandığı bilinmektedir (Resim 1,2,3).

Batılı yazarlar Sabuncuoğlu'nun el yazması kitabı için, Zahravi (Albucassis) isimli Kordoba'lı cerrahı kopya ettiği yönünde bilidirimler yapmışlarsa da, Zahravi'den farklı olarak, kitabında pek çok farklı detaya yer verdiği dikkatli bir inceleme ve tercümeyle anlaşılmıştır^(6,7).

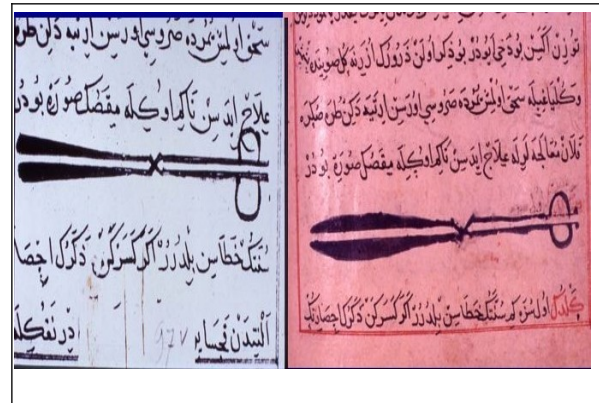
Tıbbi bilgilerin çok sınırlı olduğu bir asırda, Sabuncuoğlu'nun kitabında bu tür farklı detaylara yer vermiş olması büyük önem taşımaktadır.

Anadolu'da çocuk cerrahisinin ilk dönemlerindeki bu gelişim sürecinde iki önemli olguyu özellikle belirtmek gerekmektedir:

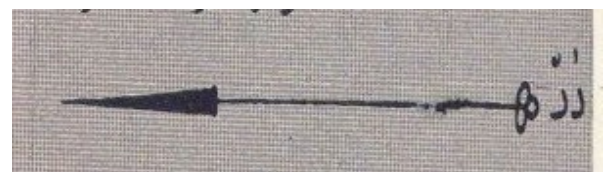
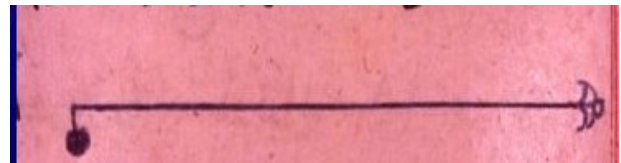
1) Cerrahi girişimler bizzat kadın cerrahlar tarafından da yapılmaktaydı. Sabuncuoğlu'nun kitabında ameliyata asistan olarak katılan ya da bizzat cerrah rolü üstlenen kadın cerrahlar resmedilmiştir (Resim 4).

2) Anadolu'da gerçekleştirilen çocuk ameliyatları öncesi hem Anadolu hem de İslam geleneklerine uygun olarak "hüccet" diye betimlenen rıza senetleri hazırlanmaktaydı. Bu belgelerde ameliyatın detayları, cerrahın girişim sırasında azami dikkati göstereceği, ameliyatın olası komplikasyonları hatta cerrahın alacağı ücret bildirilirdi. Hüccet, kadı gözetiminde

çocuğun babası ya da vasisi, tanıklar ve bizzat carrah tarafından da imzalanırdı. Şu an elimizde bulunan 15-18 yy dönemlerinden kalan bu belgeler, Avrupa uygarlığında çocuk haklarının hiçe sayıldığı dönemlerde, Anadolu'da çocuğa ve çocuk haklarına verilen önemin önde gelen kanıtlarından biri olarak kabul edilebilir (Resim 5)⁽⁷⁻⁹⁾.

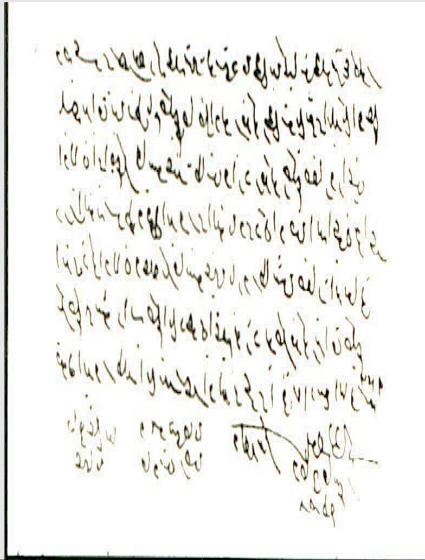
Resim 2. Sabuncuoğlu'nun sünnet için tasarladığı düz makaslar

Resim 3. Sabuncuoğlu'nun tasarımı yaptığı tıp aletleri. Üst: "adesi daglau" diye isimlendirdiği ince dağlama aleti(kısa dil frenulumu için kullanılmıştır) Alt: Hipospadiasda kullandığı "mibze" isimli ince bistüri

Resim 4. Kadın cerrahlar hem asistan hem de bizzat cerrah olarak görevdeler Sol: Sabuncuoğlu ve kadın asistanı hipospadias girişiminde. Sağ) Kadın cerrah (teabibe)klitorektomi yaparken

Baba adı: Kinyas oğlu Mahli
Cerrahın adı: Budak bin Nazar
Yapılacak ameliyat: Mesane taşı
Şehir: Gaziantep
Yıl : 1539
Kayıt numarası: 2, s: 282
Cerrahın el emeği: 4 altın
Şahitler: Osman oğlu Cakin ve Ali Musa çavuş

Resim 5. İbrahim isimli çocuk için düzenlenmiş bir “hüccet” örneği

-Osmanlı'nın son dönemi ve Cumhuriyet'in ilk yılları

Osmanlı'da Tıp Okulu'nun açılması ve modern tıp eğitiminin başlamasından sonra çocuk cerrahisi ile ilgili en önemli gelişme hiç kuşkusuz Hamidiye-i Etfal Hastanesi'nin açılmasıdır. Sultan II.Abdulhamid'in küçük kızının difteri nedeniyle ölümünden sonra, Sultan sevgili küçük kızının anısına bir çocuk hastanesi yapılmasını istemiştir. 19.yy.ın sonunda açılan bu hastanenin o dönemin Avrupa'daki benzerleri ile rekabet edebilecek düzeyde bir kurum olduğunu söylemeliyiz.

Hastane'de ayrı bir çocuk cerrahisi pavyonunun bulunması (Resim 6,7,8), iki ameliyathanesi ve anestezi ekipmanının olması, tüm hastanede elektrik sisteminin, röntgen makinesinin bulunması, ortopedik apareylerin yapımına yönelik bir atölyenin yanı sıra merkezi eczane, biyokimya ve mikrobiyoloji laboratuvarının bulunması, buharla çalışan bulaşık makinesi, biberon sterilizasyon apareylerine yer verilmesi, deneysel çalışmalar için bir hayvan laboratuvarının planlanmış olması önemliydi (Resim 9-10)⁽¹⁻⁹⁾.

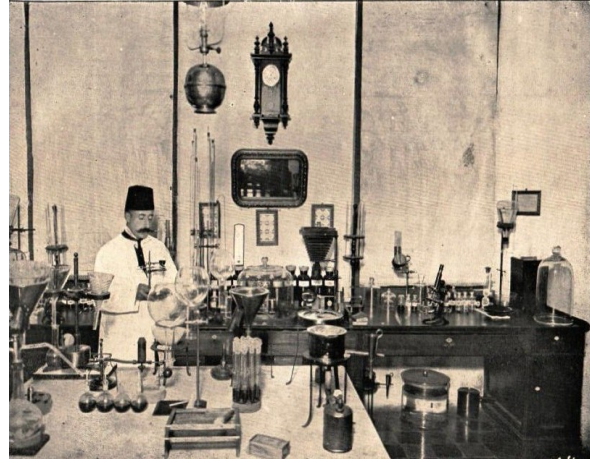
Resim.6 Hamiddiye-i Etfal Hastanesi Çocuk Cerrahisi Pavyonu ve bir çocuk cerrahisi koğuşu

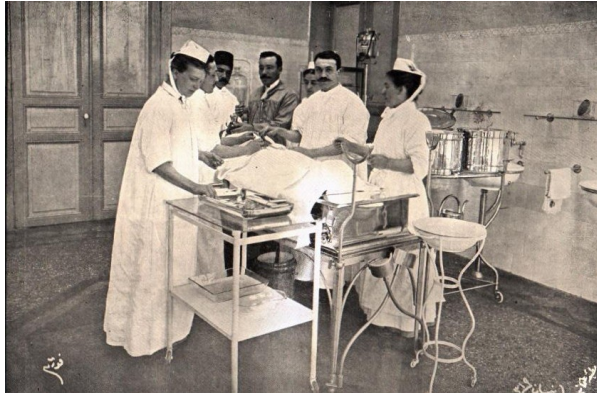
Resim 7. Hamidiye-i Etfal Hastanesi'nin açılışı onuruna sünnet ettirilen çocuklar

Resim 8. Hamidiye-I Etfal Çocuk Hastanesi'nin çocuk hastaları

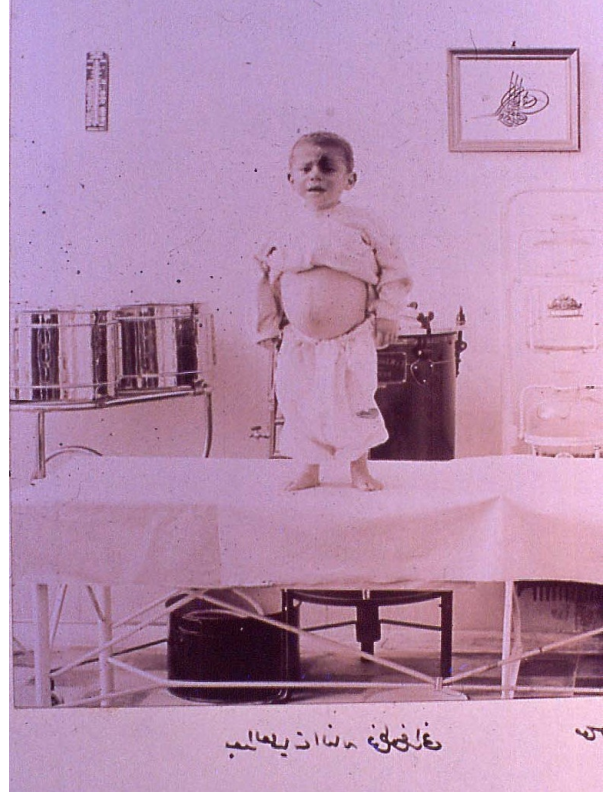
Resim 9. Hastanenin radyoloji bölümü ve bakteriyoloji laboratuvarından görünüm

Resim 10. Çocuk cerrahisi ameliyathanesinden görünüm

Bir başka çok önemli konu ise, Hamidiye Etfal Hastanesi Dergisi'nin Ağustos 1900 dan itibaren yayın hayatına başlamasıydı. Bu derginin altın varak kaplamalı cildi bugün bile hayranlıkla izlenmektedir. Dergide tedavi edilen hastalıklar, mortalite ve morbidite ile ilgili yıllık istatistikler, yapılan ameliyatlara ilgili yenilikler ve çocuk hastaların ameliyat öncesi-sonrası resimleri yer almaktaydı (Resim 11)^(10,11). O dönem cerrahinin başında bulunan *Prof. Cemil Topuzlu Paşa*'nın, burada önemli ameliyatlara gerçekleştirdiğini, bazı yeni cerrahi teknikler uygulandığını ve yeni cerrahi aletlerle ilgili tasarımlar yaptığını biliyoruz. 1930'lu yıllar, ülkemizde çocuk cerrahisinin modern anlamda gelişimi

konusunda büyük önem taşımaktadır. *Prof. Dr. Akif Şakir Şakar*'ın İstanbul Tıp Fakültesi bünyesinde Ortopedi ve Çocuk Cerrahisi Kliniği'ni kurması önemli bir aşama olarak kabul edilmektedir (Resim 11)⁽¹¹⁻¹³⁾. Yine, 1936 yılında Akif Şakir Şakar'ın Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Kliniği Dersleri kitabı bu alandaki ilk çağdaş eser olarak ortaya çıkmıştır (Resim 12). Çeşitli ortopedik sorunların yanında çocuk cerrahisinin ana konuları içinde sayılan doğumsal pilor stenozu, myelomeningosel, mesane ekstrofisi, Wilms tümörü, hipospadias gibi doğumsal hastalıklar ve tedavi yöntemleri resim ve diyagramlarla kitapta yer almaktaydı⁽¹³⁾. Prof. Akif Şakir Şakar yoğun

Resim 11. Hamidiye-I Etfal dergisinin önlü altın varaklı kapağı ve batın tümörü olan bir çocuk resmi(göz çevresi ekimoz nöroblastomayı düşündürüyor)

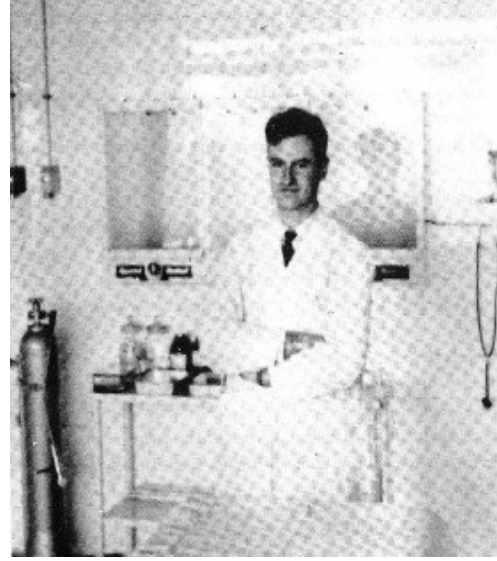
Resim 12. Ord Prof Dr Akif Şakir Şakar ve 1936 baskısı Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Kliniği Dersleri Kitabı (İ.Ü. Cerrahpaşa TF Kütüphane arşivinden ,1991)

alışmaları sonucunda 9 Ağustos 1947 tarihli tüzük değışikliğı ile Ortopedi ve Çocuk Şirürjisi'nin ayrı bir uzmanlık alanı olmasını sağlamıştır⁽¹⁷⁾. 1934 senesinde, Hamidiye-i Etfal Hastanesi'nde *Dr. Münir Ahmet Sarpyener*'in (Resim 13) kurduğı Çocuk Cerrahisi Servisi'nde etkili bir faaliyet göstermeye başladığına tanık oluyoruz. Sarpyener, bu çalışma temposu içinde dar spinal kanalın tedavisinde yeni bir cerrahi yöntem geliştirme gibi önemli bir katkıda da bulunmuştur^(11,12). Bu tarihlerde çocuk cerrahisi ile ilgili girişimler genellikle ortopedi klinikleri bünyesi içinde başlatılmıştır. Ama bu ortamlarda çocuk cerrahisinin ilk bilimsel temellerinin atılmış olması çok önemlidir.

Resim 13. Prof Münir Ahmet Sarpyener

1958-1960 arısında Ankara'da bir başka önemli gelişmeye tanık oluyoruz. *Herbert Eckstein* isimli yabancı ve özverili bir çocuk cerrahı, Hacettepe Tıp Fakültesi'nde çalışırken, kurduğı 30 yataklı serviste, özellikle çocuk ürolojisi alanında önemli hizmetler vermiştir. Dr. Herbert Eckstein'ın Türk çocuklarında üriner sistemi taşları konusunda gerçekleştirdiğı çalışmalar önemlidir (Resim 14)⁽¹⁵⁾.

Resim 14. Dr. Herbert Eckstein (Hacettepe günlerinden)

Bu arada İzmir'de de çocuk cerrahisi ile ilgili bazı gelişmeler gözleniyordu. 1959 yılında İzmir Çocuk Hastanesi'nde (Behçet Uz Çocuk Hastanesi) kurulan Ortopedi ve Çocuk Cerrahisi Kliniğı bünyesinde, 2 Şubat 1961 de 8 yataklı bir Çocuk Cerrahisi birimi faaliyete geçmişti. 1957-60 döneminde ABD'de Ohio Üniversitesi Columbus'da Prof. Clathworthy'nin kliniğinde çalıştıktan sonra, çocuk cerrahı unvanını kazanan *Dr. İhsan Numanoğlu* büyük bir gayret içinde bu küçük üniteyi faaliyete geçirmiştir (Resim 15). Yoğun çabalarıyla, 14.6.1961 de yayınlanan 5/1276 sayılı tüzük ile Çocuk Şirürjisi ayrı bir ihtisas dalı olarak kabul edilmişti. Böylece, 3.3.1966'da Çocuk Cerrahisi servisi ortopediden ayrılmış ve Genel Cerrahi Kürsüsü içinde ayrı bir seksiyon olarak çalışmaya başlamıştır. Numanoğlu'nun el yazısı notlarından, 1974 yılında Çocuk Cerrahisi'nin Behçet Uz Çocuk Hastanesi'nden ayrılıp Bornova'da Ege Üniversitesi Kampusu'nda 50 yataklı bir binada çalışmaya başladığı, 1980 yılı Eylül ayından itibaren de yeni yapılan modern binaya yerleşerek çalışmaya devam ettiklerini öğreniyoruz (Resim16)^(11,12,16).

Resim 15. Ülkemizde modern çocuk cerrahisinin kurucularından Prof Dr İhsan Numanoğlu u(Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi)

Numanoğlu'nun, ülkemizin modern anlamdaki ilk çocuk cerrahisi eğitim kurumunu kurmanın yanı sıra çocuk cerrahisi alanna getirdiği önemli kazanımları şöyle sıralamak gerekir:

a) Çocuk cerrahisi ihtisası ile ilgili tüzüğün hazırlanması ve çocuk cerrahisinin ayrı bir ihtisas alanı olarak kabul ettirilmesi. İhsan Numanoğlu'nun yoğun çabaları ile 14.6.1961 tarihinde yayınlanan 5/1276 sayılı tüzük ile Çocuk Şirürjisi Ortopedi'den ayrılarak ayrı bir ihtisas dalı olmuştur⁽¹⁸⁾.

b) Çocuk cerrahisi eğitimi içinde genel çocuk cerrahisi, çocuk ürolojisi, çocuk toraks cerrahisi, çocuk yanıkları gibi branşlaşmalara olanak sağlaması⁽¹⁹⁾. Bu girişimi sonucu, yetiştirdiği kişilerden Prof. Acun Gökdemir'in ülkemizde ilk çocuk üroloji seksiyonunu ve sonraları bilim dalını kurmasına ve çok değerli elemanları yetiştirmesine olanak sağlamıştır. Ayrıca ülkemizde ilk modern çocuk yanık ünitesinin kurulmasını sağlamıştır. Sonraki yıllarda bu ünite Dr. Geylani Özok yönetiminde ülkenin en etkin

çocuk yanık ünitesi olarak çalışmaya devam etmiştir.

c) Ayrıca çocuk toraks cerrahisi biriminin kurulmasıyla, Dr. Oktay Mutağ ve ekibinin özellikle ülkemizin önemli bir sorunu olan özofagus yanıklarının tedavisi konusunda yararlı katkılar yapması mümkün olabilmıştır. Güncel ve modern bilgileri içeren iki ciltlik ve ülkemiz için çok önemli bir kaynak kitap olan Çocuk Cerrahisi'ni yazarak genç cerrahların eğitimine katkı yapmıştır.

İzmir'deki bu gelişmelere paralel olarak, Akgün Hiçsönmez 1961-63 yılları arasında ABD'de Memphis ve Pittsburg kentlerinde çocuk cerrahisi eğitimi alırken, W Kieswetter ve R Allen gibi dünya çapında önemli cerrahlarla birlikte çalışmanın sağladığı büyük birikimle Ankara'ya dönmüştür (Resim 17)^(11,12,20,22).

ABD'deki çocuk cerrahisi eğitimini tamamlayıp yurda dönen Dr. Akgün Hiçsönmez, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın görevlendirmesi ile 1963 yılında Hacettepe Çocuk Hastanesi bünyesindeki çocuk cerrahisi kliniğinde yoğun bir çalışma düzenini başlatmıştır. Dr. Münci Kalayoğlu ve Dr. Nebil Büyükpamukçu bölümün ilk asistanları olmuştur. Prof. Dr. Akgün Hiçsönmez babacan tavrı, gençlere önem vermesi nedeniyle kısa sürede camianın "Akgün Hocası" olma özelliğini kazanmıştır. Yanında yetişen elemanlardan Dr. Işık Olcay 1975 yılında Çukurova Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi'ni, 1977'de Dr. Naci Gürses Samsun Ondokuz Mayıs Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Kliniğini, 1978 yılında ise Dr. Daver Yeker, Dr. Nur Danişmend ile birlikte Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi'ni kurarak eğitim çalışmalarına başlamışlardır. Kurum sayıları yıllar içinde dev adımlarla artmış ve günümüzde 50' den fazla çocuk cerrahisi merkezi hizmet verir hale gelmiştir^(11,12,20).

Bu gelişmelerin hemen öncesinde, Hacettepe Çocuk Hastanesi'nde 1958-60 döneminde Dr. Yüksel Bozer, 1960-63 yıllarında ise Dr. Yılmaz

Çocuk Cerrahisi Ege Tıp Fakültesinde ülkemizin diğer Tıp Fakültelerinde olduğu gibi 1959 yılında elli yataklı olarak Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Kürsüsü adı ile kurulmuştur. Ancak ortopedik hasta ve cerrahi girişimlerde öncelik alınıp çocuk cerrahisi büyük çocuklarda az sayıda flekt ve apandisit yapılmasından dolayı gidilememiştir.

12 Nisan 1961 tarihinde Çocuk Cerrahisi, Ortopedi Kürsüsünde Çocuk Cerrahisi 8 yataklı tek bir oda ile ayrı bir ünit olarak çalışmaya başlamıştır.

Fakülte Genel Kurulu kararı ile 9. dönem tıp öğrencilerine 1. Dönemde de 22 saatlik çocuk cerrahisi derslerinin verilmesine başlanmıştır.

1961 yılında Ege Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Kürsüsü tarafından çocuk cerrahisinin Tababet ve İhtisas mezunlarından ortopediden ayrılıp, müstakil bir ihtisas dalı olması için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına başvurulmuş ve teklif kabul edilerek Çocuk Cerrahisi 1961 yılı Tababet ve İhtisas mezunlarından dört yıl süreli müstakil bir ihtisas dalı olmuştur.

1962 yılı ihtisas tüzüğünde Çocuk Cerrahisi 4 yıl Genel Cerrahiden sonra 2 yıl ileri ihtisas olarak yapılan bir bilim dalı haline getirilmiştir.

Çocuk Cerrahisi 3.3.1966 gün ve 31/8 sayılı Ege Tıp Fakültesi Genel Kurul kararı ile Ortopedi Kürsüsünden ayrılıp Çocuk Hastanesinde kalmak, kadro, yer ve bütçe otomasi ile, Genel Cerrahisi Kürsüsünün bir sekisyonu olmuştur.

Çocuk Cerrahisi, 4.10.1969 gün ve 57/33 sayılı

Kongresinin birlikte yapılması için hazırlıklar tamamlanmış, fakat 12 Eylül 1980 önemli gelişleri dolayısıyla ertelenmiştir.

1 Haziran 1981 tarihinde üç gün devam edecek 1. Ulusal Çocuk Cerrahisi Kongresi ile birlikte 1 Haziran 1981 Pazartesi sabah saat 10.00 da başlayacak açılış töreni ile Çocuk Cerrahisi Kürsüsü yeni kürsü binasının da resmen çalışmaya başlamış olacaktır.

Bir öğretim üyesi, (Dr. İhsan Numanoglu), iki asistan (Dr. Mustafa Özgenç, Dr. Acun Gökdemir) ve bir hademeden (Emine Unlu) ve 8 yataklı bir oda ile çalışmaya başlayan Çocuk Cerrahisi 1981 yılında yeni kürsü binasında iki profesör (Prof. Dr. İhsan Numanoglu, Prof. Dr. Acun Gökdemir), bir doçent, (Doç. Dr. Ekrem Mutaf), ve 13 asistan (Dr. Erol Mir, Dr. Erol Balık, Dr. Gazi Aydın, Dr. Ahmet Arıkan, Dr. Cemil Gökdemir, Dr. Osman Pektaş, Dr. Adil Kayhan, Dr. Alta Erdener, Dr. İrfan Karaca, Dr. Yener Erker, Dr. Uğur Erdem, Dr. Geylani Özk, Dr. Nispet El. Dizi), 20 saatlik koleji mezunu hemşire, 2 yüksek hemşire, 4 yardımcı hemşire, 3 laborant, 26 hastabakıcı ve Hademe, 2 teknisyen, 5 sekreter (Türkân Cemil, Yıldız Güler, Ayşe Tokgözü, Ülker Çalıcı, Yılmaz Güllü).

Uzman (Böbrekçiyi Yaman Dr. Tamer Numanoglu), (Anatomi Yaman Dr. Yavuz Özdamar ve Dr. Güler Tataroglu), Dişet Yaman (Lutfiye Akar), 1 Fizyoterapist (Halife Zıraman) atama yapılmış bir kadro ile

Ege Tıp Fakültesi Profesörler Kurulu ve 4.11.1969 gün ve 49/6 sayılı Ege Üniversitesi Senatosu kararı ile Genel Cerrahi Kürsüsünden ayrılıp, müstakil kürsü haline getirilmiştir.

1973 yılına kadar 12 defa Ankara'ya gidilip iller, rekile, İmarat, Sağlık Bakanlığı yetkilileri ve Sağlık Bakanlığı ile konuşulmuş, Çocuk Cerrahisinin Tababet ve İhtisas tüzüğünde tekrar müstakil bir ihtisas bilim dalı haline getirilmesi sağlanmıştır.

Çocuk Cerrahisi müstakil kürsü olarak 1973 Tababet ve İhtisas tüzüğünde müstakil bilim dalı haline getirilmesinden sonra Tıp Fakültesi yeni mezunlarından kadroları alabilmiş ve yatak sayısını 25'e çıkarmıştır.

29.5.1974 tarihinde Devlet Çocuk Hastanesinden ayrılmış ve Bornova'da Fen Fakültesi Kimya Kürsüsünden kalan, hemşire koymunu olarak kullanılan Tıp Fakültesi Kütüphanesinin üst kısmındaki binanın iki katı onarıp restore edilerek 50 yataklı Çocuk Cerrahisi Kürsüsü haline getirilerek çalışmalar sürdürülmüştür.

Ege Üniversitesi Fen İşleri Başkanlığı tarafından 6 milyon 480 bin 337,04 T.L. sı keşif bedeli ile 23.5.1974 tarihinde Mühürat Berat Yurdaer'e ihale edilmiş olan yeni kürsü binası Mühürat Ahmet Özün kontrolü altında 10.2.1978 tarihinde 11 milyon 604 bin 643,11 T.L. maliyetle inşaatı tamamlanmıştır.

Bina toplam olarak 1432,40 m² üzerinde, bodrum dahil 4 kat olarak inşa edilmiştir.

25 Eylül 1980 tarihinde yeni Çocuk Cerrahisi kürsü binasının açılışı ve 1. Ulusal Çocuk Cerrahisi

birlikte 83 personelimiz vardır.

Çocuk Cerrahisi Kürsüsünde modern bir çocuk cerrahisi yapıp çalışabilmek için personel sayısının 154 olması gerekmektedir.

Kürsü içinde üç birim oluşturulmuştur.

I. Birim (Dr. İ. Numanoglu) çocuk genel cerrahisi, çocuk plastik cerrahisi ve çocuk yarık dudak.

II. Birim (Dr. A. Gökdemir) çocuk genel cerrahisi, çocuk ürolojisi.

III. Birim (Dr. O. Mutaf) çocuk genel cerrahisi ve çocuk göğüs cerrahisini yürütmektedir.

Çocuk Cerrahisi kurulu fizik olanaklarına rağmen kürsüden ayrılan Dr. Mustafa Özgenç, Dr. Tamer Kaday, Dr. Talat Demirel, Dr. Tamer Günlü, Dr. Atilla Arar gibi uzmanlar yetiştirmiştir.

1961-1974 yılları arasında Çocuk Hastanesinin acil ve sevilmiş vakaları ile çok verimli ve yoğun bir çalışma yapılmış, 1974-1979 yılları arasında olanakların artması karşısında daha verimli bir çalışma dönemine girilmiş ve Kasım 1979 tarihinden itibaren Çocuk Cerrahisi yeni kürsü binasında mütevazı, fakat çok emniyet ve vakar, verimli çalışmalarını büyük bir anlayış, zevk ve coşku içinde devam ettirmektedir. 27.5.1981

Prof. Dr. İhsan Numanoglu

Resim 17. Ülkemizde modern çocuk cerrahisinin kurucularından Prof Dr Akgün Hiçsönmez (Hacettepe Tıp Fakültesi)

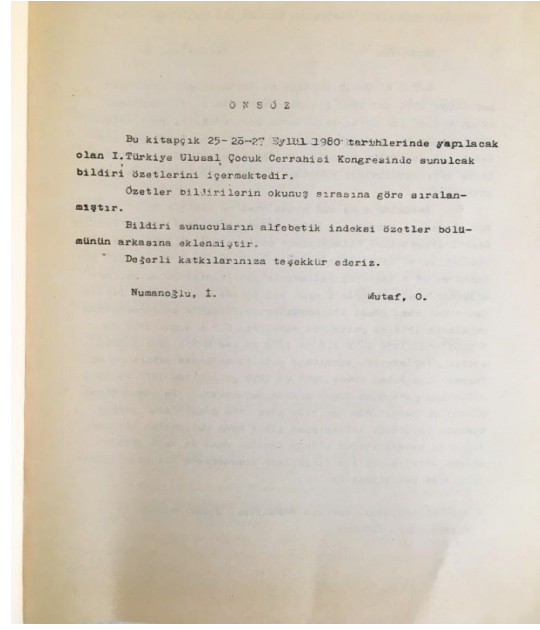
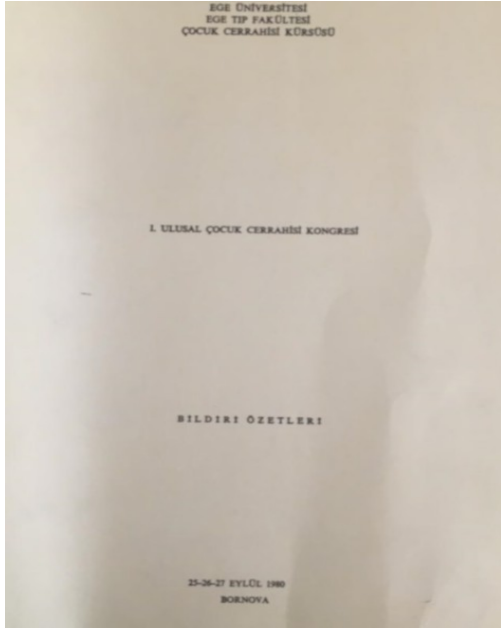
Sanaç çocuk cerrahisi ile ilgili çalışmaları yürütmüşlerdir⁽²¹⁾.

16 Haziran 1977 Türk Çocuk Cerrahisi açısından çok önemli bir tarihtir. Zira çocuk cerrahlarının yıllarca kolektif bir anlayış ve çaba içinde birlikte çalışmalarının temeli ve yürütücü ögesi olan *Türkiye Çocuk Cerrahisi Derneği* (TÇCD) Prof. Dr. İhsan Numanoğlu, Prof. Dr. Akgün Hiçsönmez, Doç. Dr. Naci Gürses, Dr. M Ali Altın, Dr. Nevzat Uçaner ve Dr. Halil Atayurt tarafından kurulmuştur. Derneğin ilk genel başkanı Dr. İhsan Numanoğlu, ilk genel sekreteri Dr. Akgün Hiçsönmez olmuştur^(11,12). Sonraki yıllarda dernek başkanlığı gibi bu onurlu görevi hocalarımızın yetiştirdiği kişiler yürütmeye devam etmişlerdir (Tablo 1)⁽¹²⁾.

Tablo 1. Geçmişten günümüze TÇCD başkanları

İhsan Numanoğlu	1981-1983
Akgün Hiçsönmez	1983-1990
Nebil Büyükpamukçu	1990-1992
Daver Yeker	1992-1998
Tolga Dağlı	1998-2002
S.N. Cenk Büyükünâl	2002-2004
Mustafa Melikoğlu	2004-2006
Ünal Zorludemir	2006-2008
Ali Avanoğlu	2008-2011
Salih Çetinkurşun	2011-2014
Gonca Topuzlu Tekant	2014-2017
Orkan Ergün	2017-2021
Hüseyin İlhan	2021-2023

Derneğimizin kuruluşu sonrası ilk ulusal nitelikli kongre 1981 Haziran ayının hemen başında İzmir’de Ege Üniversitesi kampüsünde gerçekleşmiştir (Resim 17). TÇCD’nin düzenlediği ilk uluslararası kongre olan World Federation of Associations of Pediatric Surgeons International Meeting-1989 İstanbul’da gerçekleşmiştir. Bu kongre meslektaşlarımızın yabancı bilim insanları ile tanışması, kendilerini dış dünyaya tanıtmaları ve yabancı yayınlar yapmaları konusunda çok önemli bir işlev görmüştür. Kongrenin başarısı, ilerki yıllarda çok sayıda uluslararası kongre ve çalıştayın ülkemizde düzenlenmesine olanak sağlamıştır. 1981 sonrasında TÇCD ulusal kongreleri düzenli olarak yinelenmiştir. Bununla beraber ulusal kongrelerin bir kısmı uluslararası nitelikli büyük organizasyonlar tarzında düzenlenmiştir (Tablo 2), (Resim 18,19,20, 21).

Resim 18. 1-2 Haziran 1981’ de düzenlenen ilk kongrenin teksir yöntemi ile çoğaltılmış kitapçığı(S.N. Cenk Büyükkınal arşivinden)

Tablo 2. TÇCD tarafından düzenlenen uluslararası kongre ve çalıştaylar

I. Uluslararası nitelikte kongreler

1	Uluslararası TÇCD ve 6. World Federation of Associations of Pediatric Surgeons WOFAPS Meeting	İstanbul	29 Ağustos -01 Eylül 1989
2	Uluslararası TÇCD ve BAPS British Association of Paediatric Surgeons Kongresi	İstanbul	21-24 Temmuz, 19 97
3	Mediterranean Association of Pediatric Surgeons Meeting	Çeşme-İzmir	Haziran 2005
4	Uluslararası TÇCD ve EUPSA European Pediatric Surgeons’ Association Meeting	İstanbul	16-18 Haziran, 2008
5	TÇCD ve EPSA (Mısır Çocuk Cerrahları Derneği) Ortak Kongresi	Şanlıurfa	08 -10 Ekim 2003
6	TÇCD, PEDURO ve EPSA(Mısır Çocuk Cerrahları Derneği)Ortak Kongresi	İstanbul	16 -19 Mayıs 2011
7	TÇCD ve IPEG-MEC(Uluslararası Endoskopik Pediatrik Cerrahlar Derneği Ortadoğu Seksiyonu) Kongresi	İzmir	24 -27 Ekim 2017
8	TÇCD ve STEPS(Strategies Trends in European Pediatric Surgery) Ortak Kongresi	Ankara	15 -19 Ekim 2019

II. Uluslararası nitelikli çalıştaylar

1	TÇCD-C Paşa TF Uluslararası Anorektal Malformasyonlar Çalıştayı	İstanbul	Nisan 1990
2	TÇCD-C Paşa TF International Meeting on Undescended Testis and Related Diseases	İstanbul	17-18 Nisan 2004
3	TÇCD-C Paşa TF Hypos 92 ,International Workshop on Hypospadias	İstanbul	16-18 Haziran 1992
4	TÇCD-C Paşa TF Pediatric Laparoscopy and Andrology Workshop	İstanbul	13-15 Eylül 1993
5	TÇCD-C Paşa TF Exstrophy Epispadias Complex Workshop	İstanbul	3-5 Ekim 1994
6	Intersex International Workshop	İstanbul	4-6 Kasım 1996
7	TÇCD-C Paşa TF-GATA Exstrophy-Epispadias Complex Workshop-II	İstanbul	19-20 kasım 1998
8	TÇCD-C Paşa TF Hypos ‘02 ,International Workshop on Hypospadias	İstanbul	7-9 Nisan 2002
9	TÇCD- C Paşa TF International Workshop on Undescended Testis	İstanbul	17-18 nisan 2004
10	TÇCD- C Paşa TF International Pediatric Colo-Rectal Surgery Workshop	İstanbul	28 Nisan 2005
11	TÇCD-C Paşa TF Exstrophy -Epispadias Complex Workshop -III	İstanbul	11-12 Haziran 2010
12	TÇCD-C Paşa TF Hypos’ 012 International Workshop on Hypospadias	İstanbul	6-7 Aralık 2012

Bu tablodan da gözlenebileceği gibi Türk Çocuk Cerrahları gerek kısa bir dönem içinde çok sayıda önemli uluslararası kongreler düzenleyerek ve gerekse uluslararası öneme sahip yabancı bilim insanların katıldığı çalıştaylar organize ederek, genç meslektaşların kısa süre içinde güncel bilgilerle donatılması ve uluslararası ilişkiler kurmaları açısından önemli bir katkı sağlamıştır. Ülkenin ağır döviz sıkıntısında olduğu ve yurtdışına uzman yollamanın çok zor olduğu yıllarda,,bu gibi organizasyonlar branşın gelişmesine çok önemli katkılar yapmıştır.

TÇCD, ilkeri yıllarda her kongrede Prof Dr İhsan Numanoglu ve Prof Dr Akgün Hiçsönmez anısına ortaya konan Klinik ve Deneyisel Araştırma Ödülleri'nin yanısıra, Prof Dr Nebil Büyükpamukçu adına oluşturulan Onkoloji Araştırma Ödülü nedeniyle gencelerimiz için güzel bir rekabet ortamı yaratmıştır.

Resim 19. Uluslararası çalıştaylardan kareler. 1990. Cerrahpaşa TF Anorektal Malformasyonlar Çalıştayı (E Pena,A Hiçsönmez,D Yeker ve organizasyon ekibi)

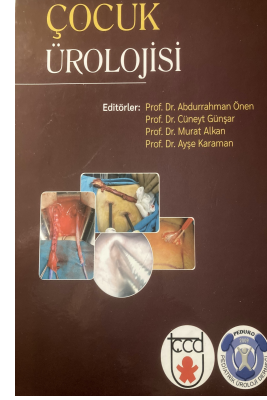
Çocuk cerrahlarımız, İhsan Numanoglu hocanın bir ilk olan Çocuk Cerrahisi kitaplarından sonra çok sayıda kitaplar yayınlanmışlardır. Burada ilkler arasında Gazi Üniversitesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı öğretim üyesi Can Başaklar'ın yazdığı Yenidoğan Cerrahisi Hastalıkları,Çocuklarda Travma ve Akut Karın,Çocuklarda Solid Tümörler,Çocuklarda Gastro-intestinal Sistem Kanamaları, Çocuk Cerrahisi Ders Notları, Bebek ve Çocukların Cerrahi Üriner Hastalıkları gibi telif eserlerin yanısıra cerrahi anatomi, cerrahi embryoloji, sıvı elektrolit dengesi, cerrahi teknik atlaslar,çocuk cerrahisi kaynak kitapları gibi tercüme eserleri sayabiliriz. Bu eserlere ek olarak TÇCD Eğitim Kurulu tarafından çıkarılan çok yazarlı Çocuk Ürolojisi kaynak kitabını da saymamız gerekir (Resim 22). Ayrıca hocalarımızın ve anabilim dallarımızın yayınladıkları çocuk cerrahisi ders kitaplarını, kaynak kitapları, minimal invazif cerrahi teknik ve atlas kitaplarını da unutmamak gerekir.

Resim 20. TÇCD'nin Cerrahpaşa ile düzenlediği ,1992 Hypos'92 Çalıştayı (Philadelphia'dan J.W. Duckett,H. Snyder,Akgün Hiçsönmez,Tolga Dağlı, SN Cenk Büyükkunal

Resim 21. Uluslararası çalıştaylardan kareler. 1998. Exstrophy-Epispadias Çalıştayı, Cerrahpaşa: J Gerhart, D Gough, N Danişmend, C Buyukunal, OF Şenyüz

Resim 22. TÇCD Eğitim Kurulunun hazırladığı Çocuk Ürolojisi Kaynak kitabı

TÇCD rahmetli hocamız Dr. Nebil Büyükpamukçu'nun da teşvikleri ile kendi yeterlik kurulu olan TÇCD Yeterlik Kurulu'nu oluşturmuş ve 4 Ekim 2000' de Tolga Dağlı'nın başkanlığında Ankara'da Nebil Büyükpamukçu, Işık Olcay, Selçuk Yücesan, S.N Cenk Büyükünöl, Ahmet Arıkan, Mustafa Melikoğlu ve Mustafa Küçükaydın ile toplanarak TÇCD Yeterlik Kurulu Tüzüğü'nü hazırlıklarına başlamıştır. Tüzük kısa sürede yürürlüğe girmiştir (Resim.23)^(11,12).

TÇCD Yeterlik Kurulu Eşyetkilendirme çalışma gurubunca yapılan kurum ziyaretleri sonucunda, Hamidiye Etfal Çocuk Cerrahisi

(2008) ve Ankara Üniversitesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalları (2022), Eğitim Kurumları olarak Ulusal Yeterlik Belgesi almaya hak kazanmışlardır. Böylelikle ülkemizde çocuk cerrahisi eğitimi veren kurumların standardizasyonu ve kalitenin artırılması yolunda çok önemli bir adım atılmaya başlamıştır. TÇCD geleceğini planlamak, genç neslin eğitimini güncel gereksinimlere göre organize etmek, eğitim kurumları standartlarını belirlemek üzere Mart 2003'de Tolga Dağlı başkanlığında Ankara GATA' da (Resim 24), Mart 2005'de Dr. SN Cenk Büyükünöl başkanlığında Ankara

Resim 23. İlk Türkiye Çocuk Cerrahisi Yeterlik Kurulu toplantısı, Ankara. Soldan sağa: Mustafa Küçükaydın, Nebil Büyükpamukçu, Işık Olcay, Cenk Büyükünöl, Tolga Dağlı, Selçuk Yücesan, Ahmet Arıkan

Resim 24. 2003 Ankara GATA'da gerçekleşen Eğitim Kurultayı'ndan bir görünüm: Tanju Aktuğ, İlhami Sürer

GATA'da ve 2009'da Dr. Mustafa Melikoğlu yönetiminde Ankara'da Eğitim Kurultayları düzenlemiş ve çocuk cerrahisi eğitimi için gerekli standartları belirlemiştir.

Eğitimin kalitesi ve minimum eğitim kurumu standartlarının belirlenmesi ile ilgili girişimler, sonraki yıllardada Yeterlik Kurulu'nun düzenlediği çalıştaylar ile devam etmiştir.

TÇCD aşağıda adları belirtilen hocalarımızla dernekçe saptanan kriterler uyarınca, gerçekleştirdikleri hizmetler nedeniyle onursal üyelik payesi vermiştir.

1. İhsan Numanoğlu
2. Akgün Hiçsönmez
3. Nebil Büyükpamukçu
4. Acun Gökdemir
5. Işık Olcay
6. Daver Yeker
7. Nur Danişmend
8. Selçuk Yücesan
9. S.N. Cenk Büyükünöl

Bütün bu çalışmalara paralel olarak, TUKMOS çerçevesi içinde Sağlık Bakanlığı ve TUK tarafından düzenlenen ulusal müfredat belirleme çalışmaları için oluşturulan komisyon, Mustafa Melikoğlu başkanlığında 2010-12 arasında çalışarak "*Çocuk Cerrahisi Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredat Programı*"nı hazırlamıştır. Bu kurulun çalışmaları halen Prof. Dr. Gonca Topuzlu Tekant başkanlığında devam etmektedir.

TÇCD, asistan ve genç uzmanlarımızın eğitimi ve bilgilerinin güncellenmesini sağlamak amacıyla çok sayıda değişik konularda kurslar da düzenlemektedir. Bunların başlıcalarını: Çocuklarda Temel Endoskopik Cerrahi Kursu (2010, Ankara), Yenidoğan Cerrahisi Kursu (2010, Isparta), Kolon-Rektum Cerrahisi Kursu (207, Adana), Bronkoskopi Kursu ve değişik tarihlerde yinelenen Çocuk Onkolojik Cerrahisi Kursu, Çocuk Travmaları, İleri Yaşam Desteği Kursu, Çocuklarda Göğüs Hastalıkları Cerrahisi Kursu ve bölgesel bazda düzenlenen İnguino-skrotal bölgenin Cerrahi Hastalıkları, Çocuklarda Akut Apandisit gibi toplantıları da anımsatmak gerekir⁽¹²⁾.

Güncel bilgilere göre bugün üye sayımız 700 üstündedir. Böyle bir gurubun aktif çalışma ortamı ve haberleşmesinde iyi çalışan, kolay erişilebilir ve pratik bir web sayfasına olan ihtiyaç hiç kuşkusuz büyük önem taşımaktadır. 1988 yılında Tanju Aktuğ tarafından kurulan ve Avrupalı derneklerce de büyük beğeni kazanan web sayfamız son 14 yıldır Dr. Cahit Güçlü yönetiminde <http://www.tccd.org.tr> adresiyle yaşamına devam etmektedir.

Türkiye Çocuk Cerrahisi Derneği, diğer pek çok branş derneklerinden farklı olarak yıllardır branşın tek ve resmi derneği konumundadır. Çocuk Ürolojisi konusunda, erişkin ürolojisi dernekleri ile çıkan bazı sorunlar nedeniyle 2009 yılında, salt çocuk ürolojisi ile uğraşan meslektaşlarımız tarafından *Pediatric Üroloji Derneği* (PEDURO) adında bir dernek daha kurulmuştur. Bu derneğimiz de, TÇCD ile yakın ve eşgüdümlü bir şekilde çalışmalarına devam etmektedir.

Önemli bir gelişme de 1987 yılından beri aralıksız 36 yıldır yayın hayatına başarıyla devam eden "*Çocuk Cerrahisi Dergisi*"dir. İlk kez Daver Yeker, Nur Danişmend, Osman F Şenyüz ve S.N. Cenk Büyükünöl editörlüğünde yayın hayatına geçen bu dergi, daha sonra uzun yıllar S.N. Cenk Büyükünöl ve dönemin TÇCD Başkanları'nın eş

editörlüğünde aralıksız olarak yayınlanmıştır^(11,12). Dergimiz TÜBİTAK Yayın İndeksi'ne geçmektedir ve tüm üyelere ücretsiz olarak iletilmektedir (Resim 25).

Resim 25. 1987 yılında yayın hayatına başlayan,TÇCD'nin resmi yayın organı Çocuk Cerrahisi Dergisi

Tablo 3. Çocuk Cerrahisi Dergisi editörlük görevi yapan öğretim üyeleri

Prof. Dr. S.N. Cenk Büyükcinal
Prof Dr Gonca Topuzlu Tekant
Prof Dr. Salih Çetinkurşun
Prof Dr Ali Avanoğlu
Prof Dr Tolga Dağlı
Prof Dr Nur Danişmend
Prof Dr Haluk Emir
Prof. Dr. Orkan Ergün
Prof Dr. Mustafa Melikoğlu
Prof. Dr. Abdurrahman Önen
Prof Dr. İbrahim Ulman
Prof Dr Daver Yeker
Prof Dr Ünal Zorludemir

Dergi son üç yıldır çevrimiçi olarak yayınlanmaktadır ve halen editörlük görevi Prof. Dr. Ebru Yeşildağ tarafından yürütülmektedir (Tablo 3).

TÇCD bünyesinde iki önemli girişimin daha yapıldığına tanık oluyoruz. Bunlardan ilki 1990 yılında Çukurova Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi ekibince detaylı bir araştırma ile basılan Türk Çocuk Cerrahisi Yayın İndeksi'dir (Resim 26).

Bu indeks 5 yıl kadar sonra tekrar güncellenmiştir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyeleri

-Erbuğ Keskin
-Hasan Okur
-Ünal Zorludemir
-Işık Olcay
1990,Çukurova Üniversitesi Basımevi,Adana
(86 sayfalık indeks)

Resim 26. Türkiye'de çocuk cerrahisi yayınları ile ilgili olarak 1990 yılındayayınlanan ilk indeks (1995 de ikinci kez yenilenerek çıkmıştır).

Diğer değerli bir çalışma da Prof. Dr. Güngör Karagüzel ve çalışma arkadaşları tarafından hazırlanıp 2006 yılında yayınlanan Çocuk Cerrahisi Terimler Kılavuzu'dur (Resim 27).

Ülkemiz çocuk cerrahları, kısa sürede gerçekleşen tarihi gelişmelerine oranla, dikkat çekici sayıda ulusal ve uluslararası ödüllerin sahibi olmanın gururunu da paylaşmaktadır (Tablo.3).

TÇCD'nin en önemli başarıları arasında ilk sırada uluslararası düzeyde elde edilen kazanımlar sayılmalıdır. Derneğimiz uzun yıllar UEMS EBPS (Avrupa Tıp Birliği Çocuk Cerrahisi Board'unda asosiye ülke olarak temsil edilmiştir. Ancak etkili duruşumuz ve iletişim becerilerimiz nedeniyle, TÇCD UEMS kapsamı içinde hep asıl üye pozisyonunda muamele ve kabul görmüştür. Bütün bu çalışmaların olumlu

sonucu sebebiyle 15 Ocak 2000 yılında gerekli kriterlere sahip olan 75 uzmanımız,

2004-2006 döneminde kılavuzun hazırlanmasında görev alan TCCD Dil Kurulu Üyeleri
Başkan: Prof Dr Güngör Karagüzel
Başkan Yrd. Doç Dr İlhami Sürer
Doç Dr Münevver Hoşgör
Doç Dr Serdar İskit
Doç Dr İbrahim Karnak
Doç Dr İbrahim Koltuksuz
Yar Doç Dr Mustafa İnan

Resim 27. Çocuk cerrahisinde bilimsel Türkçe terimler ile ilgili ilk çalışma

ülkemizdeki tüm uzmanlık dernekleri arasında bir ilk olmak üzere, Avrupa yeterlik sınavına girmeksizin, tüm deneyimli Avrupalı meslektaşları gibi, EBPS Yeterlik Belgesi almışlardır⁽¹²⁾. Kadın üyelerimizden ikisinin Avrupa Çocuk Cerrahisi Yeterlik Sınavı ve Avrupa Çocuk Ürolojisi Yeterlik Sınavı birincisi olmaları gururlanmamız gereken nedenlerden biridir (Resim 28).

Bu başarı Avrupa Çocuk Cerrahisi Kongresi'nin ülkemizde düzenlenmesi (Tablo 2), EBPS Avrupa yazılı ve sözlü sınavlarının ülkemizde de uygulanması gibi önemli sonuçları getirmiştir. İlk kez Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde ve son zamanlarda Marmara Üniversitesi Çocuk Cerrahisi'nde düzenlenen EBPS yazılı sınavı sonrası Cerrahpaşa (2) ve

Hacettepe Tıp Fakültesi (1) bünyesinde 3 ayrı sözlü sınav düzenleme başarısı gösterilmiştir. Türk hocaların da görev aldığı jürilerde, Avrupa'nın tüm ülkelerinden ihtisas alan uzmanlar sınava girmiş, başarıları hocalarımızın elinden EBPS-UEMS yeterlik sertifikalarını almışlardır (Resim 29, 30).

2016 EBPS Avrupa birincisi Dr Sibel Tiryaki jüri üyelerinden Prof Dr Tolga Dağlı ile

2017 EBPU Avrupa birincisi Dr Ahsen Karagözlü Akgül

Resim 28. Avrupa Yeterlik Sınavları'ndaki başarılı sonuçlar

Resim 29. Cerrahpaşa TF Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı'nda düzenlenen sözlü EBPS sınavından kareler

Belki tüm bu başarıların da ötesinde Hacettepe Üniversitesi (2006), Cerrahpaşa Üniversitesi (2006), Medeniyet Üniversitesi (2017), Uludağ Üniversitesi (2018), Ege Üniversitesi (2018), Ankara Üniversitesi (2022) Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalları EBPS-UEMS

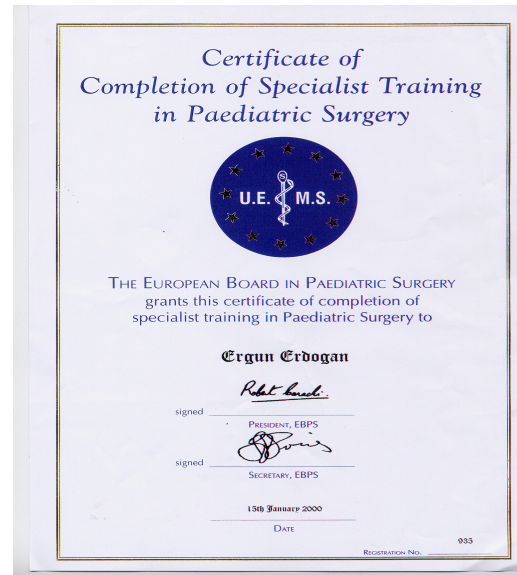
Avrupa Eğitim Yeterlik Belgesi almışlar ve gurur kaynağımız olmuşlardır. Ayrıca Cerrahpaşa, Uludağ, Ege Çocuk Üroloji Bilim Dallarımız da EBPU Avrupa Çocuk Ürolojisi Eğitim Yeterlik Belgesi kazanmışlardır (Resim 30, 31).

Resim 30. Sınav kazananlar için yapılan ödül töreni

2006 Gdansk'da C.Paşa EBPS Eşyetkilendirme Eğitim Belgesi'ni alırken

75 TÇCD uzmanına verilen yeterlik sertifikalarından bir örnek

Resim 31. UEMS-EBPS Yeterlik Sertifikasyonu

Bu başarı ve uluslararası birikimlerin doğal sonucu olarak Türk Çocuk Cerrahları ülkemizin Avrupa Birliği Üyesi olmamasına karşın Avrupa'nın yanısıra dünya çapında da, çok sayıda bilimsel kuruluşun yönetim kurulları ve çalışma guruplarında başarıyla süren görevler almışlardır (Tablo 4).

Sonuç olarak gerek 20.yy'daki kuruluş aşamasında, gerekse sonraki yıllarda branşımızın kendini diğer baranşlara kabul ettirebilme ve bazı bürokratik engelleri aşabilmesi çabaları sonucunda, Türk Çocuk Cerrahları bilimsel başarıları, uluslararası

kurum ve kuruluşlardaki örnek temsil yetenekleri, ülkemizde çok sayıda düzenledikleri uluslararası kongreler ve çalıştaylar, kazandıkları ulusal ve uluslararası ödüller nedeniyle takdire değer bir görünüm vermektedir (Tablo 5, 6).

Son zamanlarda 2023 EUPSA Avrupa Çocuk Cerrahisi Kongresi'nin 2023 Haziran ayında İzmir'de yapılacak olması ve bu alanda dünyanın en önemli kongresi WOFAPS Dünya Çocuk Cerrahisi Kongresi'nin 2025 'de Antalya'da düzenlenme kararı, sürekli çabaların bir sonucu olsa gerektir.

Tablo 4. Türk Çocuk Cerrahları'nın Uluslararası Kurumlarda aldıkları görevler

Aydın Yağmurlu	1) IPEG/MEC Pediatrik Endoskopik Cerrahlar Orta Doğu Seksiyonu Başkanı 2) IPEG (Uluslararası Endoskopik Pediatrik Cerrahi Grubu)Yönetim Kurulu Üyesi
Baran Tokar	1) Avrupa Pediatrik Cerrahi (ESPES)Araştırma ve Teknoloji Komisyon Üyesi 2) IPEG(Uluslararası Pediatrik Endoskopik Cerrahi Grubu)New Innovations Spaces Kurul Üyesi 3) IPEG/MEC(IPEG Orta Doğu Seksiyonu) Yönetim Kurulu Üyesi 4) IPEG Teknoloji ve Girişimcilik(TEC) Gurubu Başkan Yardımcısı Pediatric Adolescent
Çiğdem Ulukaya Durakbaşı	Adult Foregut Interdisciplinary Society(PAAFIS) Executive Board Üyesi
F Cahit Tanyel	Scientific Committee Member of EUPSA(European Pediatric Surgeons' Association (2004-2006)
Gonca Topuzlu Tekant	1) Association EUPSA (European Pediatric Surgeons' Association)Honorary Secretary 2) WOFAPS World Federation of Associations of Pediatric Surgeons Uluslararası Burs Komitesi, 2017
Orkan Ergün	1) WOFAPS (World Federation of Associations of Pediatric Surgeons) Executive -Committee Member, 2022-2025 2) EUPSA (European Pediatric Surgeons' Association) Educational Office Üyesi
S.N. Cenk Büyükcinal	1) WOFAPS (World Federation of Associations of Pediatric Surgeons) Avrupa Temsilcisi, 2019-2022 ve 2022-2025 2) EUPSA(European Pediatric Surgeons' Association(Congress Rep.) Yönetim Kurulu(2006-2008) 3) BAPS British Association of Paediatric Surgeons Council Member (bir dönem) 4) EBPU European Board of Pediatric Urology ,Board Üyeliği (iki dönem 6 yıl)
Tutku Soyer	1) Pediatric Adolescent Adult Foregut Interdisciplinary Society(PAAFIS) Executive Board Genel Sekreteri 2) EUPSA (European Pediatric Surgeons' Association)Network Office Çalışma Grubu Üyesi
Zafer Dökümcü	IPEG-MEC (IPEG Orta Doğu Seksiyonu) Yönetim Kurulu Üyesi

Tablo 5. Türk çocuk cerrahlarının kazandığı ulusal ödüller

Prof Dr Akgün Hiçsönmez	WOFAPS Yaşam Boyu Başarı Madalyası	TÇCD-WOFAPS Ortak Kongresi, Antalya 2005
S.N. Cenk Büyükcinal	Eczacıbaşı Bilim Ödülü	1987
S.N. Cenk Büyükcinal	Eczacıbaşı Bilim Ödülü	1989
Münci Kalayoglu	TÜBİTAK Bilim Ödülü	1993
Münci Kalayoglu	TÜBA Üyeliğı	2010
F. Cahit Tanyel	TÜBİTAK Teşvik Ödülü	1994
F. Cahit Tanyel	TÜBİTAK Bilim Ödülü	2001
F. Cahit Tanyel	TÜBA Üyeliğı	2002
Feza Mıraç Akgün	TÜBİTAK Teşvik Ödülü	1996
Ö A Fatih Kızılcın	TÜBİTAK Teşvik Ödülü	2000
Arbay Özden Çiftçi	TÜBİTAK Teşvik Ödülü	2003
İbrahim Karnak	TÜBİTAK Teşvik Ödülü	2005
Yunus Söylet	TÜBA Üyeliğı	2012

Tablo 6. Türk çocuk cerrahlarının kazandığı uluslararası ödüller

H Ulman, G Özok ve ark.	International Award	30th IPEG Annual Congress for Endosurgery in Children, 2021
H Ulman, G Ozok, ve ark.	En iyi Poster Sunum Ödülü	21th EUPSA Congress , 2021, Athens
Baran Tokar	En Başarılı Sözlü Sunum Ödülü	Wroclaw, Polonya, 27-29 September 2017
Akın Karagozoglu, Çiğdem Arslan, Baran Tokar		7th Annual Scientific Meeting of ESPES
Çiğdem Ulukaya Durakbaşı, G Gerçel, HM Mutuş ve ark	En Başarılı Olgu Sunum Ödülü	18th Congress of EUPSA, 17-20 May 2017, Limassol, Cyprus
Baran Tokar	Best Idea Ödülü	3rd Annual scientific meeting of ESPES, 26-28 Eylül 2013, Fransa
Emre Divarcı, Dokumcu Z, Toker B, Yalaz ve ark.	İkinci en iyi olgu sunumu ödülü	17th EUPSA Congress, Milano, 2016
Gürsu Kıyan, Refika Ersu, Kivilcim Cerit ve ark.	Best Idea Ödülü	4th Congress of the European Society of Pediatric Endoscopic Surgeons, Bratislava, Slovakya, 2014
Halil Tuğtepe, A Velioğlu A, Z Özdemir ve ark	Basic Research Dalında 1. Ödülü	24. European Society of Pediatric Urology Congress, Genova, İtalya, 2013
S.N. Cenk Büyükcinal	Mısır Çocuk Cerrahları Egyptian Pediatric Surgical Association Onursal Üyeliğı	Kahire, 2009
Yunus Söylet	Alman Çocuk Cerrahisi Derneğı Onursal Üyeliğı	2009
Ebru Yeşildağ	En iyi bildiri madalyası	BAPS, 55. Kongresi ISHPS Oturumu, Salamanka, İspanya, 2008
Ebru Yeşildağ	En iyi bildiri madalyası	BAPS, 53. Kongresi ISHPS Oturumu, Stockholm, İsveç, 2006
S.N. Cenk Büyükcinal	İngiliz Kraliyet Cerrahi Akademisi Onursal Üyeliğı -(FRCSHon)	Londra, 2005
Gonca Topuzlu Tekant, Yunus Söylet, Haluk Emir ve ark.	En iyi klinik araştırma 3.lük ödülü	ESPU Uluslararası Kongresi, Salzburg, Avusturya, 1998
Sinan Celayir ,Suha Göksel, SN Cenk Büyükcinal	En iyi klinik araştırma 3.lük ödülü	Amerikan Pediatri Akademisi, Çocuk Ürolojisi Seksiyonu, Uluslararası Toplantısı, USA. 1997
F Cahit Tanyel	Fullbright Grantı	1989
S.N. Cenk Büyükcinal	1. Ödül Madalyası	BAPS İngiliz Çocuk Cerrahları Birliğı Uluslararası Kongresi ISHPS Oturumu, Atina, 1988

Bu başarılar kadar, gerek Marmara gerekse Kahramanmaraş depremlerinde, ilk saatlerden itibaren genç çocuk cerrahlarının, gönüllü olarak ellerindeki tüm malzemelerle bölgeye akın etmesi, günlerce olumsuz koşullarda, halkımızın sorunlarına destek olmaya çalışmaları, geleceğe güvenle bakmamızın en önemli unsurlarından biridir.

TÇCD üyeleri unutulmaz 1983 Adana Kongremiz'deki birlik ve beraberliği (Resim 32) ilerki yıllarda da hiç kuşkusuz başarıyla devam ettireceklerdir.

Bu başarı ve özverinin Cumhuriyet'imizin ikinci yılında da, Atatürk'ümüzün bizlere önerdiği yoldan hiç sapmaksızın devam edeceğinden eminiz...

Resim 32. 1983 Adana TÇCD Kongresi'nin son günündeki unutulmaz fotoğraf

KAYNAKLAR

1. Carachi R, Young DG, Büyükcinal SNC(Eds) History of Surgical Pediatrics, World Scientific Pub, Singapore, 2009 :11-507.
2. Young DG: British Association of Paediatric Surgeons. . In: Carachi R, Young DG, Büyükcinal SNC (eds) History of Surgical Pediatrics, World Scientific Pub, Singapore, Singapore, 2009:574-579.
3. Young DG: American Pediatric Surgical Association APSA. In: Carachi R, Young DG, Büyükcinal SNC (eds) History of Surgical Pediatrics, World Scientific Pub, Singapore, Singapore 2009: 569-70.
4. Carachi R: European Paediatric Surgeons' Association. In: Carachi R, Young DG, Büyükcinal SNC (eds) History of Surgical Pediatrics, World Scientific Pub, Singapore, 2009:596-598.

5. Grosfeld JL, Boix-Ochoa-J: World Federation of Associations of Pediatric Surgeons (1974-2007). In: Carachi R, Young DG, Buyukunal SNC (eds) History of Surgical Pediatrics, World Scientific Pub, Singapore, 2009: 635-650.
6. Şerafeddin Sabuncuoğlu: Cerrahiye-i İlhaniye (3 ciltlik orijinal el yazması), 1460. Fatih Millet Kütüphanesi. (1987 Mart ayında Prof Dr Nil Sarı tarafından alınan özel izinle incelenmiş ve orijinal resimler fotoğraflanmıştır).
7. Büyükuşal SNC, Sarı N: Şerafeddin Sabuncuoğlu-The author of the earliest pediatric surgical atlas. Cerrahiye-i İlhaniye. J Pediatr Surg 1991;26:1148-1151.
8. Güzelbey CC, Yetkin H Gaziantep Şer'i Mahkeme Kararlarından Örnekler. Vol: 81-141, 1729-1825. Gaziantep Kültür Derneği Yayınları, Yeni Matbu, Gaziantep, 1970; 56:80-105.
9. Büyükuşal SNC, Sarı N: Ethical principles and practice in pediatric urological operations in the Ottoman Empire. In: Schultheiss D eds. De Historia Urologiae Europaea. Historical Committee of European Association of Urology, EEU press, 2004; 11:25-37.
10. Sarı N, Büyükuşal SNC, Aydın BZ. Developments in child health care during Sultan Abdulhamid II's reign. Hamidiye-i Etfal Children's Hospital in Istanbul and First Modern Pediatric Surgical Department in Turkey. In: XXXVIII International Congress on the History of Medicine. 1-6 September, 2002, Istanbul, Abstract Book A215.
11. Büyükuşal SNC. Türkiye'de Çocuk Cerrahisinin tarihçesi. Çoc Cer Derg, 2010 24(2):55-66.
12. Yücesan S. Geçmişten günümüze Çocuk Cerrahisi Derneği. Çoc Cer Derg 2019;33(3):90-97
13. Şakar AŞ. Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Kliniği Dersleri, İstanbul Tıp Fakültesi Yayınları, Vol-1, İstanbul, 1936.
14. Ord Prof Dr Akif Şakir Şakar-Türkiye'de ortopedinin kuruluşu. Dirim 2015 305: 1-8.
15. Ege Üniversitesi Çocuk Cerrahisi web sayfası. <http://www.pedsurg.med.ege.edu.tr> (erişim tarihi: 12.4.2023).
16. Doğramacı İ: Tribute to Herbert Eckstein. Ped Cer Derg 1995;9: 5, 1995 (Contemporary issues in pediatric urology, in memoriam HB Eckstein).
17. İhsan Numanoğlu'nun kişisel notları: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı Arşivi. 27.5.1981, Bornova, İzmir.
18. Resmi Gazete. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/10828.pdf>
19. (17) Numanoğlu İ: Çocuk Cerrahisi, Cilt1-2, Ege Üniversitesi Bornova Matbaası, İzmir, 1983.
20. 18. Büyükuşal SNC : Prof Dr Akgün Hiçsönmez : Hacettepe TF Çocuk Cerrahisi ve TÇCD kuruluşu konusunda kişisel görüşme, 3 Mart, 20212, Kavaklıdere, Ankara.
21. 19. Yücesan S: Prof Dr Yılmaz Sanaç ile kişisel görüşmeler, 1970-1974, Hacettepe Tıp Fakültesi, Cerrahi Seminerler Dizisi, Hacettepe, Ankara.
22. 20. Melikoğlu M. Hocamız Prof Dr Akgün Hiçsönmez anısına. Çoc Cer Derg; 2019;33(3): 85-89.